
Arbejdsmiljørådets anbefalinger til en certificeringsuddannelse om psykisk arbejdsmiljø

Baggrund

Den 18. november 2016 indgik den daværende regering (Venstre), Det Konservative Folkeparti, Dansk Folkeparti, Socialdemokratiet og Radikale Venstre aftale om en styrket arbejdsmiljøcertificering, der skal styrke tilliden til arbejdsmiljøcertificeringen og kronesmileyordningen.

På baggrund af den politiske aftales initiativ 3 har Arbejdsmiljørådet i foråret 2017 nedsat et Arbejdsmiljøcertificeringsudvalg. Udover at overvåge og bidrage til udvikling af certificeringsordningen generelt, fremgår det af aftaletekstens initiativ 4, at Arbejdsmiljørådet, i regi af det nedsatte Arbejdsmiljøcertificeringsudvalg, skal igangsætte et udviklingsarbejde med henblik på at beskrive krav og indhold af en certificeringsuddannelse om psykisk arbejdsmiljø. Dette skyldes, at en opsamling af de eksisterende evalueringer af certificeringsordningen har vist, at certificeringsorganerne har vanskeligt ved at integrere og håndtere det psykiske arbejdsmiljø i deres audit. Jævnfør den politiske aftale skal auditorer, der allerede har kompetencer til at kunne vurdere det psykiske arbejdsmiljø, ikke gennemføre certificeringsuddannelsen om psykisk arbejdsmiljø. DANAK tager stilling til, om kravene er opfyldt.

Grundlaget for Arbejdsmiljørådets anbefalinger

Arbejdsmiljøcertificeringsudvalgets arbejde har udmøntet sig i 12 anbefalinger til en certificeringsuddannelse om psykisk arbejdsmiljø. En række eksperter, fagpersoner og praktikere har bidraget med baggrundsviden og input. Anbefalingerne er drøftet og tiltrådt af Arbejdsmiljørådet den 13. december 2017.

I udarbejdelsen af anbefalingerne til krav og indhold til en certificeringsuddannelse om psykisk arbejdsmiljø har Arbejdsmiljøcertificeringsudvalget inddraget erfaringer fra Arbejdstilsynets praksis. Der er også fundet inspiration i kompetencer, som de tilsynsførende opnår i deres uddannelse. Arbejdsmiljørådets anbefalinger er på denne baggrund inddelt i kategorierne *viden* og *færdigheder*.

Anbefalingerne

Overordnet anbefaler Arbejdsmiljørådet, at en certificeringsuddannelse om psykisk arbejdsmiljø styrker auditorernes kompetencer til at afdække risikofaktorer i det psykiske arbejdsmiljø, vurdere om arbejdet er sikkerhedsmæssigt og sundhedsmæssigt fuldt forsvarligt inden for lovgivningens rammer og gældende praksis, og give afvigelser inden for psykisk arbejdsmiljø. Hertil anbefaler Arbejdsmiljørådet, at auditorer besidder nedenstående viden og færdigheder efter endt uddannelse, at uddannelsen har den anbefalede længde, opbygning og evalueres som foreslået. Nederst findes Arbejdsmiljørådets anbefalinger vedr. ansøgning om dispensation fra uddannelsen og evaluering af praksis for tildeling af dispensation.

Arbejdsmiljørådets anbefalinger til auditorernes viden efter gennemførelse af uddannelsen:

1. Auditorerne har viden om psykisk arbejdsmiljø og lovgivningen på området¹, herunder hvilken rolle arbejdsgivere, ledelse og medarbejdere har i forbindelse med det psykiske arbejdsmiljø.
2. Auditorerne har viden om Arbejdstilsynets konstaterings- og påbudspraksis².
3. Auditorerne har viden om, hvordan de holder sig opdateret om udviklingen i Arbejdstilsynets

¹ Jf. bl.a. Bekendtgørelse af lov om arbejdsmiljø og Bekendtgørelse om arbejdets udførelse.

² F.eks. Arbejdstilsynets instrukser om tilsyn med psykisk arbejdsmiljø og Arbejdstilsynets instruks om konstateringer.

konstaterings- og påbudspraksis.

Arbejdsmiljørådets anbefalinger til færdigheder efter gennemførelse af uddannelsen:

4. Auditorerne kan afdække risikofaktorer, forebyggende foranstaltninger og arbejdsmæssige konsekvenser, og på denne baggrund kan de gennemføre en vurdering af det psykiske arbejdsmiljø.
5. Auditorerne kan anvende data, der er tilgængelig før audit, i forberedelse og gennemførelse af audit samt en efterfølgende vurdering af det psykiske arbejdsmiljø. Heriblandt kan de inddrage arbejdspladsvurderinger, sygefraværstatistikker, trivselsmålinger, arbejdsmiljøorganisationens referarter og arbejdsplaner.
6. Auditorerne kan under audit anvende de metoder til afdækning af det psykiske arbejdsmiljø på virksomheden, som Arbejdstilsynet benytter. Heriblandt kan de gennemføre samtaler med ledelse, ansatte og arbejdsmiljøorganisationen samt anvende spørgeguides, tjeklister, observationer og vurderingsværktøjer.
7. Auditorerne kan anvende resultaterne af deres indsamlede data til at vurdere, om der er væsentlige psykiske arbejdsmiljøproblemer på virksomheden, som Arbejdstilsynet ville give påbud om, og de kan give afvigelser inden for psykisk arbejdsmiljø³.

Arbejdsmiljørådets anbefalinger vedr. længde, opbygning og evaluering af uddannelsen, samt anbefalinger til ansøgning om dispensation fra uddannelsen og evaluering af praksis for tildeling af dispensation:

8. Uddannelsen modulopbygges, således at det lærte på uddannelsen prøves af i praksis, og at erfaringerne hermed kan bruges aktivt på næste modul.
9. Certificeringsuddannelsen om psykisk arbejdsmiljø har en varighed på i alt fire dage bestående af et første modul af to sammenhængende undervisningsdage om henholdsvis viden (anbefaling 1-3) og om færdigheder (anbefaling 4-7), der efterfølges af to enkelte undervisningsdage med udgangspunkt i konkrete erfaringer efter hhv. to måneder og et halvt år.
10. Certificeringsuddannelsen om psykisk arbejdsmiljø evalueres to år efter, den er blevet udbudt første gang, med henblik på at vurdere behovet for justeringer.
11. Alle auditorer skal gennemføre uddannelsen, med mindre de kan redegøre for, at de på anden vis har tilegnet sig de kompetencer, som uddannelsen giver. Auditorer, der ansøger om dispensation fra uddannelsen, skal godtgøre, at de besidder de i uddannelsen beskrevne kompetencer.
12. Praksis for tildeling af dispensation evalueres to år efter, at uddannelsen er blevet udbudt første gang.

³ Jf. bl.a. Bekendtgørelse om anerkendt arbejdsmiljøcertifikat opnået gennem DS/OHSAS 18001 m.v. og Bekendtgørelse om anerkendt arbejdsmiljøcertifikat opnået gennem certificering af virksomheders arbejdsmiljøledelsessystem.